

*Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет*

**КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Тема: Логістичні підходи до управління закупівельною діяльністю компанії

*Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»,
освітня програма 8.076.00.12 «Підприємництво, торгівля та логістика»*

Завідувач кафедри: _____/Карінцева О.І./

Керівник роботи: _____/Чортюк Ю.В./

*Виконавець: _____/Богомаз Д.В./
П.І.Б.*

*Група: _____
ПТЛ.мз-01с
шифр*

Суми 2021

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри економіки,
підприємництва
та бізнес-адміністрування
_____ **О.І. Карінцева**
«___» _____ **20__ р.**

ЗАВДАННЯ
до кваліфікаційної роботи магістра

Студента(ки) групи ПТЛ.мз-01с, 2 курсу ЦЗДВН
(найменування інституту)
Спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітня програма 8.076.00.12 «Підприємництво, торгівля та логістика»
_____ Богомаз Д.В _____
(прізвище, ім'я, по батькові)
Тема індивідуальної роботи: _____

Логістичні підходи до управління закупівельною діяльністю компанії

Затверджую наказом по СумДУ № _____ від «___» _____ 20__ р.
Термін здачі студентом закінченої роботи: «___» _____ 20__ р.

Вихідні дані до роботи: _____
навчальні посібники, монографії, фахові періодичні видання.

Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що підлягають розробленню)

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАКУПІВЕЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИКОЮ КОМПАНІЇ «АВК»

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КУПІВЕЛЬНОЮ ЛОГІСТИКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Перелік ілюстрацій

Характеристика теоретичних підходів терміну «закупівельна логістика»

Теоретичне вивчення основних відмінностей між логістикою закупівель та логістичним управлінням закупівель Структура ринку кондитерських виробів України за 2018-2021рр.

Норми витрат на виробництво шоколадно вагових цукерок (на 1 кг продукції)_

Витрати на закупівлю матеріалів та сировини «АВК»

Вибір постачальника цукру для компанії «АВК»_

Дата видачі завдання: « _____ » _____ 20__ р.

Керівник кваліфікаційної роботи магістра_доц Чорток Ю.В.

(вч. звання, П.І.Б.)

Завдання прийняв(ла) до виконання: « __ » _____ 20__ р. _____
підпис студента(ки)

Примітки:

1. Це завдання підшивається до пояснювальної записки кваліфікаційної роботи магістра.
2. Крім завдання, студент має отримати від керівника календарний графік роботи над кваліфікаційною роботою магістра на період проектування із зазначенням строків виконання окремих етапів.

ЗМІСТ

Вступ.....	5
1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАКУПІВЕЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ..	7
1.1 Сутність закупівельної логістики та її значення для конкурентоспроможності підприємства.....	7
1.2 Методичні підходи до ефективного управління закупівельною логістикою.....	13
2 ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИКОЮ КОМПАНІЇ «АВК».....	17
2.1 Основні аспекти ринку кондитерських виробів України.....	17
2.2 Аналіз ефективності закупівельної логістики компанії «АВК».....	19
2.3 Проблемні аспекти управління закупівельною логістикою на виробничому підприємстві.....	24
3 ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КУПІВЕЛЬНОЮ ЛОГІСТИКОЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	27
3.1 Шляхи вдосконалення управління закупівельною логістикою компанії.....	27
3.2 Прогноз ефективності запропонованих заходів для підприємства.....	30
Висновки.....	32
Список використаних джерел.....	34

ВСТУП

Сучасні тренди економічного розвитку визначаються концепціями промислових революцій[26,31,32,40,41], ідеями сталого розвитку та глобалізаційними аспектами[34,35,36,38,39,42,43,44]. Ці загальносвітові тренди впливають на всі види діяльності, в тому числі на логістичну складову.

Отже, на етапі економічного розвитку логістика стає все більш поширеною завдяки системному підходу, що реалізується в процесі управління матеріальними потоками. Перші логістичні ресурси, що є джерелом ланцюжка поставок, визначають роботу виробничого процесу, ціну, якість і, отже, конкурентоспроможність продукції, що визначає важливе місце в логістичній системі закупівель.

Потенціал підприємств не реалізується повною мірою через недостатню ефективність їх логістичної діяльності, особливо недостатнє постачання логістичними ресурсами. Це визначає необхідність використання управління логістичними закупівлями для логістичних ресурсів.

Теоретичні основи логістики закупівель розкриті в роботах В. Бажина [1], Л. Балабанової [2], В. Біліченко[13], А. Гаджинського [5], А. Германчука [2]. Є.Крикавського[9] та інші, що вимагає критичного аналізу і систематизації поглядів вчених на його сутність, мету, завдання і функції. Якщо в роботах О. Мороза [10], Л. Фролова [17] викладені теоретико-методологічні основи управління логістикою, суть і функції управління логістикою при закупівлі логістичних ресурсів, в чому існують відмінності. що стосується закупівель, логістика недостатньо опрацьована.

Актуальність роботи. В умовах ринкової економіки постійне вдосконалення організації, управління підприємством, особливо виробничого процесу, ефективне використання фінансових і матеріальних ресурсів, товарно-матеріальних цінностей тощо. Передумовою для безперервної та ефективної

роботи виробництва є налагоджена закупівля сировини, ресурсів і т.д., організована органами із закупівель.

Метою роботи є розробка пропозицій щодо вдосконалення логістичної діяльності та забезпечення виробництва матеріалів, сировини та ресурсів, а також обґрунтування ефективності логістичних рішень для управління логістикою компанії.

Відповідно до поставленої мети в роботі позначені наступні **завдання**:

- 1) вивчити сутність логістики закупівель та її значення для конкурентоспроможності компанії;
- 2) визначити теоретичні підходи до нормування та управління покупками;
- 3) поставити принципи та методи логістичних закупівель;
- 4) аналіз методологічних підходів до ефективного управління логістикою закупівель;
- 5) проаналізувати операційне середовище компанії;
- 6) проаналізувати ефективність доставки на АВК;
- 7) визначити проблемні аспекти управління логістикою закупівель у дослідницькій фірмі.

Об'єктом дослідження є процес управління логістичних закупівель.

Предмет дослідження - теоретичні та практичні аспекти вдосконалення логістики закупівель.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження становить ряд методів дослідження. Фундаментальною теоретичною основою дослідження є концептуальні положення теорії логістики, а також основні основи теорії поставок і управління запасами у виробничій компанії.

В ході дослідження були використані: метод експертних оцінок - при виборі постачальника логістичних ресурсів, при оцінці організації перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб, які організують доставку ресурсів; економіко-статистичні методи при аналізі діяльності підприємства.

1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАКУПІВЕЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ

1.1 Сутність закупівельної логістики та її значення для конкурентоспроможності підприємства

В наш час логістика в Україні поширена. Діяльність компанії, особливо виробництво товарів чи послуг, навряд чи можна уявити без впровадження логістики [11]. Економічний розвиток логістики в цілому і логістичних закупівель зокрема набуває все більшої широти і значення на сучасному етапі ринкових відносин. Гнучкість логістичних процесів дозволяє поєднувати їх з будь-якою областю управління підприємством. Закупівля ресурсів, сировини і матеріалів, що є основною ланкою і основою логістичного ланцюжка, визначає функціонування виробничого процесу, формує ціну, якість і конкурентоспроможність продукції.

Все це надає важливе місце логістичній системі закупівель логістики компанії, насамперед промисловій, ефективній роботі компанії для стабілізації її фінансового становища, що, в свою чергу, забезпечує збалансоване співвідношення прибутку і витрат. Її діяльність зосереджена на виробництві товарів або послуг і, отже, несе певні витрати. Це закупівля сировини, напівфабрикатів і т. д. має прямий вплив на ці дві ключові категорії: витрати і прибуток компанії.

Читаючи різну літературу, можна припустити, що термін «заготівельна (заготівельна) логістика» або «заготівельна логістика» розкривається по-іншому.

Автори не можуть дати єдиного визначення терміну. У таблиці 1.1 наведено суть терміну «логістика закупівель» з метою врахування теоретичних підходів.

Таблиця 1.1— Характеристика теоретичних підходів терміну «закупівельна логістика»

№	Поняття	Автор
1	Логістика закупівель є самостійною галуззю логістики, предметом якої є фізичний рух матеріальні потоки в просторі і часі на їх стадії «народження» на підприємстві, щодо зовнішнього постачання та матеріальних ресурсів.	Гутаров О. І.
2	Логістика постачання на думку автора «це основна його діяльність саме із організації та управління закупками, що орієнтоване на те, щоб компанія отримувала сировину, необхідну для якості та кількості, саме в потрібний для неї час, у потрібному місці та від постачальника що є перевіреним.	І.М. Дзєбко
3	На думку В. Є. Ніколайчука закупівельна логістика пов'язує себе саме із заготовкою матеріальних ресурсів, займається питанням із планування, управління всіма матеріальними потоками, що надходять, та веде підготовку товарів до споживання.	В. Є. Ніколайчук
4	Автор розглядає поняття логістика закупівлі, як комплекс управління, та фізичне опрацювання потоків основних матеріалів, та сировини що потрібно для виробництва.	Є. В. Крикавський

З огляду на різні підходи до інтерпретації концепції, вважаємо за необхідне розуміти закупівельну логістику як процес комплексного контролю поточкових процесів (матеріальні, фінансові, інформаційні) від постачальника до компанії.

Діяльність підприємства так чи інакше пов'язана з виробництвом товарів або наданням послуг населенню, іншим компаніям, організаціям або кінцевому споживачеві як такому[24,25,27,28,29,30,33,37]. Тому функціонування такого підприємства обов'язково обумовлено наявністю логістичних послуг, незалежно від володіння власним логістичним комплексом чи використання проміжних послуг. На виробничому об'єкті з певною періодичністю або одноразово виникає постійна потреба в сировині, ресурсах, обладнанні тощо. Основною метою логістики постачання на заводі це задоволення його потреб у ресурсах, комплектуючих, готових або напівфабрикатах, обладнанні тощо. Управління цією логістикою забезпечує організацію поставок від постачальника до

підприємства. клієнта, максимально ефективно забезпечивши його необхідними матеріалами. Водночас у кожній галузі існує ряд проблем, які терміново потребують вирішення; визначити кількість закуплених і виготовлених деталей виробу (завдання прогнозування потреби в матеріалах та вміння виготовляти комплектуючі самостійно); Визначте певний момент часу для закупівлі матеріальних ресурсів (заготівельна політика, сформована на основі оптимальної для цих умов системи управління запасами) [5].

Управління закупівлями має значний вплив на конкурентоспроможність підприємства. Якщо ця закупівельна функція не буде виконана, до певного терміну підприємство не отримає сировину чи готову продукцію необхідної якості та за ціною, яка підтримуватиме конкурентоспроможну та контрольовану вартість кінцевого продукту. Щоб краще зрозуміти функції закупівлі, необхідно визначити їх цілі.

Метою закупівлі є отримання товару в необхідній кількості за здалегідь визначеною ціною від конкурентного джерела в бажаний час і відповідної якості. Цей спрощений підхід виправданий при прийнятті важливих рішень: що купити, яка якість і ціна прийнятні, де найкраще купити правильний продукт і коли він того вартий. Обов'язки відділу (служби) закупівель виробничої компанії (торгівлі):

1. Купуйте продукти за найкращою ціною.
2. Підтримуйте високі продажі запасів.
3. Гарантія доставки товару в компанію.
4. Купуйте продукт кращої якості.
5. Спілкуйтеся і підтримуйте дружні відносини тільки з надійними постачальниками.
6. Отримайте максимальну вигоду для компанії (наприклад, знижки).
7. Співпраця з іншими підрозділами компанії.
8. Сприяти досягненню цілей компанії і підтримувати логістичну стратегію.

9. Зменшіть частку витрат на закупівлю в загальній вартості логістики та транзакційні витрати на покупку.

Виконання функцій заготівельної логістики належним чином забезпечує організацію власне заготівлі, надання, приймання, забезпечення та зберігання матеріально-технічних ресурсів, їх підготовку до виробництва, взаємодію зі складською, транспортною логістикою та логістикою.

Одним з найважливіших факторів виробництва і основним об'єктом логістики при придбанні матеріальних ресурсів є одні і ті ж матеріальні потоки. Оскільки підприємства обмежені у використанні цих ресурсів, вони повинні оптимально закуповувати, постачати та розподіляти їх у процесі виробництва.

Таблиця 1.2 – Теоретичне вивчення основних відмінностей між логістикою закупівель та логістичним управлінням закупівель

Основна ознака	Логістика закупівель	Логістичне управління закупівлями
Методологічна	Теоретичні основи логістики	Теоретичні основи менеджменту та логістики
Місце в системі наук	Складова логістики	Складова логістичного менеджменту
Рівні управління	Оперативний рівень	Стратегічний та оперативний рівні

Основна ознака	Логістика закупівель	Логістичне управління закупівлями
Основні функції	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення потреби підприємства в матеріальних ресурсах і вирішення питання про самостійне виробництво або закупівлю необхідних матеріалів. 2. Аналіз ціни доставки 3. Оптимізація розмірів поставок і умов закупівель ресурсів і сировини. 4. Оцінка і вибір постачальників і визначення контрактних відносин. 5. Транспортування і зберігання придбаних матеріальних ресурсів. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Стратегічне і тактичне визначення цілі управління логістикою Покупка 2. Вибір логістичної стратегії поставок. 3. Прийняття рішення про покупку або потрібне самостійне виготовлення комплектуючі, сировина тощо. 4. Оперативне та стратегічне планування потреби підприємства в матеріалі

		ресурси; розміри поставок і терміни закупівлі; транспортування та зберігання придбані ресурси.
--	--	--

Розкриття сутності логістики закупівель та управління логістикою-закупівля логістичних ресурсів виявило основні відмінності між традиційними та логістичними підходами до управління закупівлями ресурсів (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Дослідження відмінностей традиційного та логістичного підходів до управління закупівлями матеріально-технічних ресурсів

Ознака	Підхід до управління закупівлями матеріально-технічних ресурсів	
	Традиційний	Логістичний
Мета управління закупівлями	Мінімізація покупної ціни на логістичні ресурси	Мінімізація загальних витрат, для перетворення конкретного товару в кінцевий продукт
Підхід до прийняття рішення про покупку або виробництво логістичних ресурсів	Виробництво логістичних ресурсів власними силами компанії	Цілісний підхід шляхом аналізу можливих вигод на користь власного виробництва або придбання логістичних ресурсів

Ознака	Підхід до управління закупівлями матеріально-технічних ресурсів	
	Традиційний	Логістичний
Підхід до покупки деталей і компонентів	Окремі закупівлі деталей	Закупівля повних систем та модулів
Виконання функції відбору та зберігання логістичних ресурсів	Призначається відділу закупівель покупця логістичних ресурсів	Призначається або логістичній службі покупця логістичних ресурсів, або посередницькій компанії
Розміри партій для покупок	Купівля великими партіями з меншою частотою поставок	Закупівля партіями, відповідними оптимальному розміру замовлення, на вимогу і за низькою ціною
Складські запаси	Максимальний	Відмова від надмірних кількостей
Контроль поставок	Виконується покупцем логістичних ресурсів	Зведено до мінімуму на рахунок ефективного управління ланцюжками поставок
Упаковка	Зручно для відправника або експедитора (немає чіткої характеристики)	Використання стандартної упаковки невеликих розмірів (ефективне використання автомобіля)

	логістичного ресурсу, що в упаковці)	
--	--------------------------------------	--

Традиційний підхід до управління закупівлями логістичних ресурсів заснований на принципі складського господарства [4]. На думку А.В. Урсакова, А. П. Козлова, в. Сахарова [4, с. 22], основним недоліком традиційного підходу до отримання логістичних ресурсів є потреба в комплексі складських приміщень з притаманними йому витратами. Автори класифікують ці витрати наступним чином: витрати на підтримку родовищ в необхідному стані; витрати на персонал; транспортні витрати; втрати на складі; Втрата відсотків по капіталу, які можна було б заробити, якби не було необхідності знімати кошти з банківських рахунків для фінансування будівництва складів, обладнання та придбання надлишкових запасів.

Перевага логістичного підходу перед традиційним в тому, що перший мінімізує дефіцит необхідної сировини за рахунок пошуку оптимальної партії замовлених товарів, встановлення конкретних термінів доставки та створення необхідного страхового портфеля. Помірний дефіцит виникає лише тоді, коли витрати на зберігання ресурсів, необхідних для виробництва ресурсів, вищі за втрати через простої, викликані їх тимчасовим дефіцитом.

Наприклад, логістичний метод управління закупівлями дозволить зменшити кількість наявних складів за рахунок зменшення певної частки запасів, уникнути дефіциту необхідних матеріалів на складі шляхом створення відповідного страхового портфеля [1].

1.2 Методичні підходи до ефективного управління закупівельною логістикою

Логістичний підхід корпоративного управління, особливо виробництва, поширений у високорозвинених країнах з ринковою економікою і є одним із

найважливіших важелів впливу на розвиток та ефективність компаній, оскільки оптимізує матеріальні, фінансові та інформаційні потоки, а також витрати на управління. .

Сучасні ринкові відносини ставлять всі компанії в жорстку конкуренцію не тільки за частку ринку, але і за можливість продавати свою продукцію клієнтам або надавати послуги.

Ця ситуація вимагає ретельного і збалансованого підходу до вибору методу управління всіма процесами і розумного розпорядження всіма наявними матеріальними, фінансовими та інформаційними ресурсами. Динамічний розвиток зовнішньоекономічної бази сприяє вдосконаленню кожним підприємством своїх економічних структур. Мабуть, найбільш інформативним і найбільш підходящим методом управління логістичними закупівлями є модель оптимальної (економічної) кількості замовлень EOQ (кількість замовлень).

Нестабільність зовнішньоекономічного середовища, неадекватність та інформативність статистичної бази розрахунку запасів, відсутність налагодженого алгоритму управління запасами, погана взаємодія служб різних функціональних відділів логістики, які беруть участь у формуванні запасів та відсутність сформульованої логістичної стратегії в управлінні складом. доцільно підійти до проблеми правильного формування запасів та їх необхідності.

Логістичний підхід управління закупівлями включає розробку системи безперервного та безперебійного постачання споживачів необхідними матеріальними ресурсами. Кожен вид діяльності включає в себе виконання певної кількості витрат на реалізацію ваших цілей, ідей, виробництво або обслуговування кінцевого користувача, а також прибуток. Крім того, є багато факторів, які ускладнюють його використання, особливо:

1) результати розрахунків за цим методом можуть істотно відрізнятись від фактичних замовлень на замовлення, прийнятих на практиці, і їх виконання

неможливе через вплив різних факторів внутрішнього і зовнішнього бізнес-середовища;

2) немає формул, відповідних індивідуальній ситуації;

3) багатьом вітчизняним компаніям важко отримати вихідну інформацію для розрахунків.

Всі перераховані вище обмеження значно спрощують реальну ситуацію в бізнесі, але використовувати формулу Вільсона для вирішення практичних завдань цілком можливо.

Часто буває так, що оптимальна кількість партій на замовлення не відповідає характеристикам певного виду товару та його закупівлі. У цьому випадку його можна адаптувати відповідно до рекомендацій відомого спеціаліста з управління запасами Джона Шрайбфедера [21]. Є такі пропозиції:

1) Встановіть верхню межу розміру замовлення, орієнтуючись на очікуваний попит на певний період часу (шість місяців, рік);

2) Встановіть нижню межу замовлення на рівні мінімальної частки потреби протягом прогнозованого періоду;

3) При необхідності збільште кількість замовлення до очікуваного споживання під час обробки замовлення;

4) Термін придатності товару обмежує розмір вашого оптимального замовлення (і необхідну частоту поповнення);

5) Наблизьте оптимальний робочий розмір до стандартного розміру пакета.

Отже, серед багатьох способів дослідження моделі EOQ найважливішими є: відхід від припущень, зроблених під час виведення формули Вільсона та її модифікацій, шляхом заміни лінійних параметрів реальними параметрами, які мають більше компонентів і відображають різні фактори; врахування всіх обмежень моделі, пов'язаних з внутрішніми та зовнішніми факторами, а також тих, що забезпечують її доцільність; повний аналіз усіх компонентів витрат, їх визначення, відповідна інтерпретація та класифікація; Модифікація моделі в бік

ускладнення, без якої практично неможливо привести аналітичну залежність до практичної, прикладної задачі; Впровадження спеціалізованого програмного комплексу, що дає змогу розрахувати всі можливі варіанти моделі EOQ, їх аналіз та впровадження ефективних рішень [22].

Однак існують і інші моделі управління запасами, які успішно використовуються в основній галузі логістики закупівель. Це модель(система): з фіксованим розміром замовлення; з фіксованим інтервалом часу між замовленнями; з фіксованим запасом і фіксованими інтервалами замовлення; «мінімум – максимум» тощо.

У разі недотримання цільових відхилень і рівномірного використання складу для складування використовується система з фіксованим розміром замовлення або з фіксованим інтервалом часу. Основою першого постійного і постійного параметра є величина порядку за всіх умов. Це повинно бути оптимальним, при цьому загальні витрати на зберігання і повторюваність замовлень повинні бути зведені до мінімуму. Факторами, що впливають на вартість цих витрат, є: вартість розміщення замовлення; площа використовуваного складу; витрати, пов'язані зі зберіганням товарів.

Логістичний підхід до закупівлі логістичних ресурсів, на відміну від традиційних, практично усуває нестачу логістичних ресурсів, необхідних для виробничого процесу, шляхом розрахунку оптимальної кількості замовлень, встановлення точних термінів поставки і формування розумних форм страхових резервів. Короткострокова нестача необхідних логістичних ресурсів для виробничого процесу допустима тільки в тому випадку, якщо втрати через простою через брак ресурсів менше витрат на зберігання ваших запасів [3].

Використання логістичного підходу до управління закупівлями матеріально-технічних ресурсів дозволяє, на нашу думку: зменшити кількість складів при зменшенні кількості запасів; шляхом створення відповідного

страхового складу, щоб уникнути випадків, коли необхідні матеріали відсутні на складі.

Отже, можна сказати, що в процесі логістичного управління заготівлею матеріально-технічних ресурсів часто використовують проміжні компанії, які беруть на себе функції підбору, доставки та зберігання матеріально-технічних ресурсів, тобто аутсорсингу.

2 ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИКОЮ ПІДПРИЄМСТВА «АВК»

2.1 Основні аспекти ринку кондитерських виробів України

Ринок кондитерських виробів є найбільш розвиненою галуззю харчової промисловості не тільки в Україні, але і в багатьох інших країнах. Безпека підприємств власною сировиною і високий попит на кондитерські вироби сприяють подальшому розвитку цього бізнесу, який набирає обертів з року в рік.

Однак мінливість зовнішніх умов як в економічній, так і в політичній сферах може призвести до певних труднощів для українських виробників [23]. Кондитерські вироби-це висококалорійні і легко засвоювані продукти з високим вмістом цукру, фруктози і лактози; використовується для приємного смаку, запаху, привабливого зовнішнього вигляду і так далі [24].

Так, на українському ринку кондитерських виробів представлені такі найбільші виробники – кондитерська корпорація «Рошен», «АВК», «Бісквіт-Шоколадна корпорація», «Житомирська кондитерська фабрика «Житомирський делікатес», «Нестле», ПАТ «Монделіс Україна» (до 2020 року «Крафт Фус Україна») та інші.

Залежно від сировини і технології виробництва кондитерська промисловість ділиться на три макрогрупи: какао(шоколадні), цукрові і борошняні продукти. Структура ринку кондитерських виробів в Україні наведена на рис. 2.1.

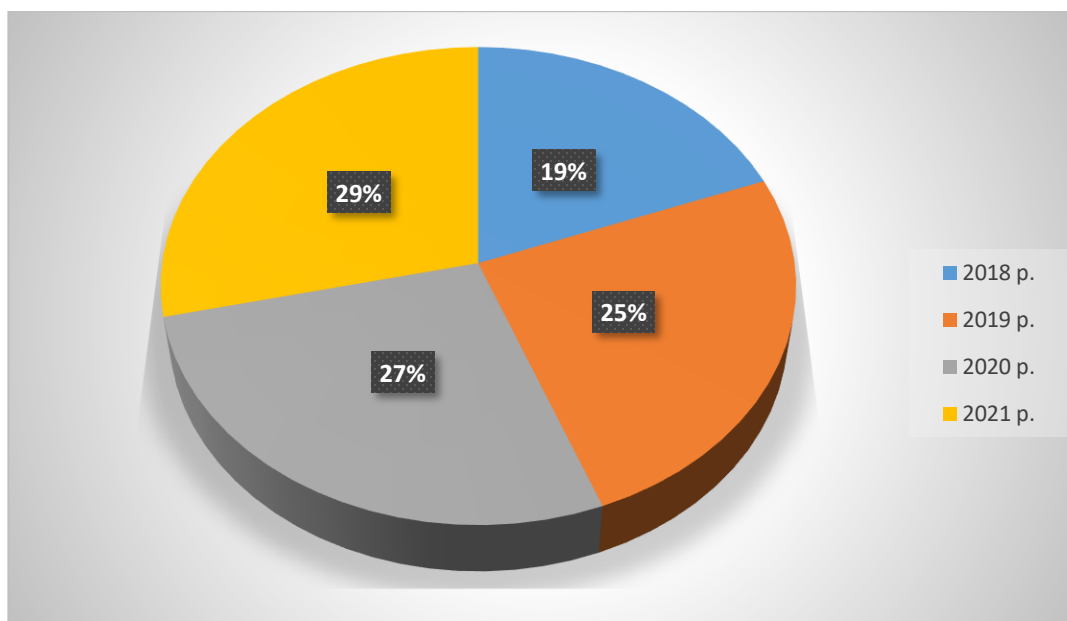

Рисунок 2.1 — Структура ринку кондитерських виробів України за 2018-2021рр.

Так, на рис. 2.1 ми бачимо, що структура ринку з найбільшим обсягом у 2018 році становить 20% обсягу на ринку кондитерських виробів, у 2019 році – 29,1%, у 2021 році – 35% ринку, загальна структура виробництва та Споживання – це борошняні вироби (більше 40%), завдяки дешевшій рецептурі, а отже, і кінцевим цінам порівняно з цукерками, що містять цукор та какао.

Вирішальний вплив на ефективність діяльності кожної компанії має її зовнішньоторговельна діяльність, сприйняття промислових товарів за межами національних кордонів, обіг акцій на світових біржах тощо.

Конкуренція не лише на внутрішньому, а й на зовнішньому ринку створює дедалі складніші умови. Для збереження бренду та частки ринку українським компаніям необхідно зосередитися на прозорості ведення бізнесу, розширенні продукції та виході на нові ринки.

У 2020 році світовий ринок кондитерських виробів у грошовому вираженні досяг 183,5 млрд доларів. США. У таблиці 2.1. представлені останні дані про світовий ринок кондитерських виробів.

Таблиця 2.1— Аналіз виробництва світового кондитерського ринку за 2018-2021 рр. у %

Тип	2018	2019	2020	2021
Какао-вмісні	48.5	19.8	35.6	33.5
Борошняні	55.2	55.3	54.1	55.9
Цукрові	27.1	19.9	18.8	20.2

Як показує таблиця в грошовому вираженні загального світового виробництва кондитерських виробів, найбільшу частку займають какао-вмісні продукти, у 2021 році понад -33,5%. Це пов'язано з дорожчою рецептурою, а отже, і з витратами виробництва в порівнянні з іншими категоріями кондитерських виробів. Третина частки припадає на борошняні вироби, решту – на цукрові вироби.

Фактори, що формують конкурентне середовище в кондитерській галузі, такі як вплив конкурентів, споживачів і постачальників, вносять значний внесок у розробку конкурентної стратегії компанії. Заходи, що формуються в рамках стратегії, мають бути збалансованими та адаптованими до змінених зовнішніх умов.

2.2 Аналіз ефективності закупівельної логістики компанії «АВК»

Основною метою стратегічного керівництва кондитерської групи АВК є надійне, якісне та своєчасне постачання виробничих підрозділів необхідними матеріалами та сировиною. Успішне виконання цих завдань передбачає дотримання ряду правил, таких як дотримання термінів закупівель, дотримання кількості поставок для ваших потреб, дотримання всіх умов якості сировини,

поставок і т. д. Програмне забезпечення здійснює виробничу діяльність за матеріалами, компонентами, напівфабрикатами тощо, забезпечуючи виконання основних функцій заготівлі, транспортування, управління запасами, зберігання тощо.

Закупівля відповідає за планування, контроль, регулювання та безпосереднє виконання цих процесів. Закупівельна діяльність АВК включає велику кількість функцій, які зазвичай поділяють на внутрішні та зовнішні. Внутрішні функції відділу закупівель реалізуються безпосередньо на підприємстві і проявляються у відносинах відділу закупівель з адміністрацією та іншими виробничими підрозділами підприємства. Основними внутрішніми функціями закупівель є: 1) Розробка плану балансу матеріалів або закупівель; 2) Розподіл очікуваних матеріальних і технічних ресурсів відповідно до оперативних планів між різними підрозділами; 3) Розробка граничних значень для виробництва матеріалів; 4) технічна підготовка матеріалів для передачі у виробництво; 5) організація оптимального потоку матеріальних ресурсів на підприємстві, регулювання і контроль за його переміщенням. Зовнішніми функціями є: 1) Аналіз ринку постачальників логістичних ресурсів для вибору оптимального контрагента з подальшим укладенням контракту; 2) Побудова економічних відносин у сфері розподілу ресурсів на основі принципу раціональності; 3) Обґрунтування вибору засобів доставки ресурсів підприємству, аналіз діяльності транспортних компаній для вибору найбільш успішних [12].

Таким чином, логістична система «АВК» має досить розгалужену, але інтегровану структуру, що дозволяє ефективно керувати наскрізними потоками компанії.

Група використовує для виробництва наступну сировину: цукор, борошно, молоко, какао-боби, какао-масло, какао-масло, какао-порошок, горіхи, патоку, барвники, ароматизатори, кондитерські жири та домішки. Нижче наведено

потребу підприємства в основній сировині, яка потрібна для виробництва основної продукції підприємства.

Таблиця 2.2—Норми витрат на виробництво шоколадних вагових цукерок (на 1 кг продукції)

Тип	Ведмедик	Труфальє	Лісова красуня	Наталка-Полтавка
Какаоовмісні	0.81	19.8	16.6	33.5
Борошняні	0.11	12.5	13.3	22.9
Цукрові	10.1	19.9	18.8	20.2

Норми витрат на виробництво шоколадно вагових цукерок (на 1 кг продукції)

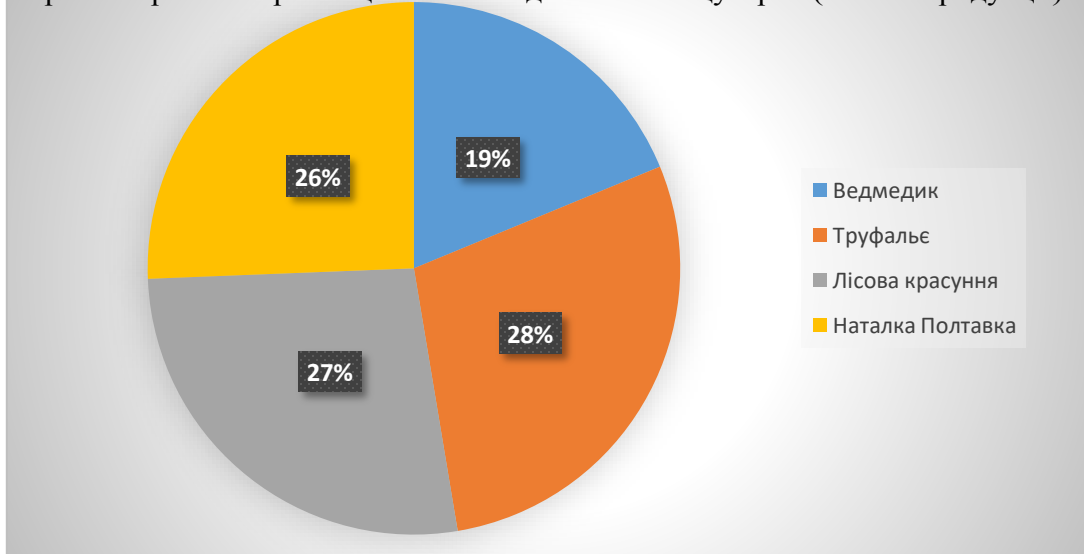

Рисунок 2.2– Норми витрат на виробництво шоколадно вагових цукерок (на 1 кг продукції)

Норми витрат на виробництво кондитерських виробів на 1 кг продукції в період 2018-2021 рр. Якщо підрахувати потребу підприємства в основній сировині, то бачимо, що найбільша потреба в цукрі, оскільки це основна складова всіх кондитерських виробів і його постачання залежить виключно від постачальника. Друге місце посідають какао-боби, важливі для приготування

шоколадної глазури та начинки, далі йдуть потреба в молоці какао, борошняних і кондитерських жирах і домішках.

Однак існуючі постачальники кондитерської групи «АВК» використовують дві форми матеріального забезпечення – транзитну та складську. Перший передбачає доставку безпосередньо від постачальника безпосередньо до місця споживання/замовлення товарів (система використовується для транспортування електроенергії, газу, води та деяких видів палива). Склад у свою чергу забезпечує доставку матеріалів, сировини тощо через систему складів – тимчасове зберігання, зберігання, виробництво. З моменту заснування і до сьогодні Корпорація «АВК» займає лідируючі позиції на українському ринку в сегменті карамельних виробів. Обсяги поставки основної сировини та матеріальних товарів для виробництва льодяників на 2020 рік наведені в таблиці 2.3.

Наявність кількох постачальників сировини залежить насамперед від географічних умов та попиту на ресурс. Компанія має декілька заводів в Україні, що веде до співпраці з кількома партнерами.

Таблиця 2.3—Обсяги поставок сировини та матеріалів

Постачальник	Матеріали	2018р	2019р	2020р
ПАТ «МРК»	Цукор,патока	1999	3000	2020
ТОВ «Панда»	Цукор,патока	1800	2100	1700
«Гекторія»	Обгортка	19	18.8	20
«Мріка»	Цукор	18	17,1	19

З таблиці видно, що поставки «АВК» від таких партнерів, як ПАТ «МРК», ТОВ «Панда» та «Гектарія», зменшилися через погіршення якості замовленої продукції, а також затримки доставки, що негативно вплинуло на витрати, а отже і на продажі. Служба доставки відповідає за кошторис витрат на закупівлю основних і допоміжних матеріалів, оскільки забезпечує організацію закупівлі

запланованої кількості сировини за певними цінами з урахуванням наявних запасів підприємства.

Підприємство закуповує матеріальні ресурси для виробництва у постачальників, зазначених у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4—Витрати на закупівлю матеріалів та сировини

Постачальник	Матеріали	2018 тис.грн	2019 тис.грн	2020 тис.грн
ПАТ «МРК»	Цукор, патока	480	490	415
ТОВ «Панда»	Цукор, патока	310	318	375
«Гектарія»	Обгортка	53	48	39
Мріка	Цукор	43	111	19

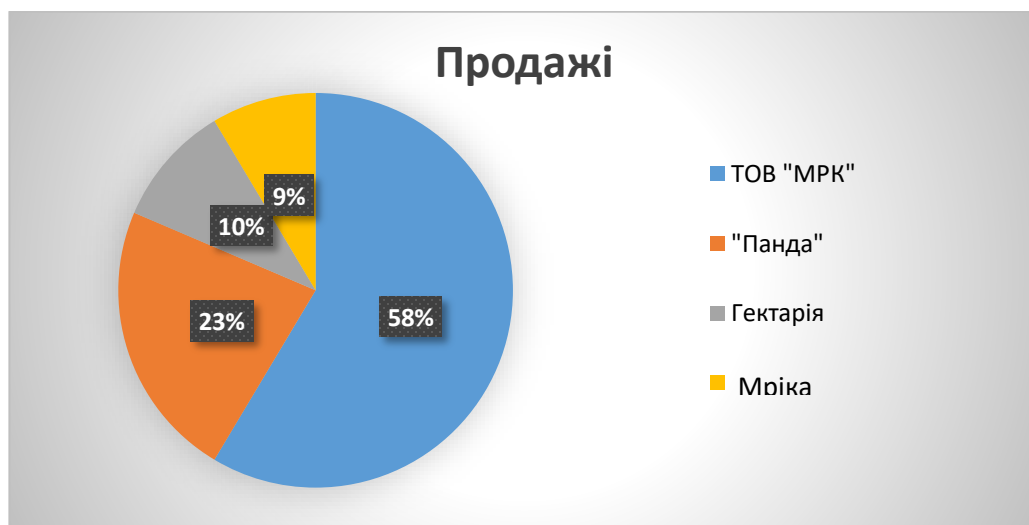

Рисунок 2.3 — Витрати на закупівлю матеріалів та сировини «АВК»

Як бачимо, вартість цукру – основної сировини майже кожного кондитерського виробу, за аналізований період зросла на 5,33% через зростання цін і зниження рівня вирощування цукрових буряків і ферми. Ціни на іншу сировину, а також допоміжні матеріали та пакувальні матеріали, що використовуються для виробництва карамелі, зростають. Виконання планів виробництва, зниження його собівартості, збільшення прибутку та

рентабельності можливе лише при повному і своєчасному забезпеченні підприємства необхідною сировиною та матеріальними ресурсами необхідного асортименту та якості.

2.3 Проблемні аспекти управління закупівельною логістикою на виробничому підприємстві

Забезпечення сировиною, ресурсами тощо, як один із видів економічної діяльності у сфері сировинного циклу, відіграє ключову роль у підвищенні ефективності виробництва. Його завданням є визначення потреб Корпорації «АВК» у матеріалах, сировині та технічних ресурсах, проведення ефективної роботи по задоволенню виявлених потреб, забезпечення належного зберігання матеріалів, їх доставки в магазин і контроль не тільки на завершальних етапах. . Доставка або виробництво, а також при виконанні проміжних робіт для сприяння економії.

Вирішення цієї проблеми включає в себе вивчення і облік попиту і пропозиції на всі матеріальні ресурси, використовувані компанією, рівня цін та їх зміни в сировині та послугах посередників, аналіз для виявлення прийнятної та оптимальної форми збуту, оптимізацію. інвентаризації. , Зменшити витрати на транспортування, закупівлю та зберігання.

Оскільки цукор є найпопулярнішою сировиною, ми очікуємо замовити 34 тонни цукру на тиждень для постачальника ПрАТ «Панда» та 36 тонн на тиждень та 29,5 тонн на тиждень для постачальника ТОВ «МРК». для постачальника ТОВ «ТД «Гекторія», використовуючи дані таблиці 1.5. Отримані результати наведено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Розрахунок параметрів моделі з фіксованим інтервалом часу між замовленнями для цукру

Показник	«МРК»	«ПАНДА»	«ГЕКТАРІЯ»
Потреба (кг)	36000	33000	35000
Інтервал часу між замовленнями (днів)	4	7	7
Термін поставки (днів)	5	5	6
Можлива затримка доставки (днів)	3	5	4
Очікуваний рівень денного споживання (кг / день)	135	138	140
Очікуваний рівень споживання протягом терміну доставки (кг)	820	855	715
Максимальний рівень споживання протягом терміну поставки (кг)	32000	31000	30000
Гарантійний рівень запасу (кг)	1205	1000	12500
Максимально бажаний рівень запасу (кг)	32000	33333	31500
Розмір замовлення (кг)	38 500	42 000	34 200

Дані, отримані від роботи з постачальниками, свідчать про те, що компанія зберігає певні запаси цукру на складах для забезпечення безперебійної роботи на виробничих потужностях. Це дозволяє уникнути простоїв і простоїв, а також певних витрат, які можуть бути спричинені нестачею сировини. З цього можна зробити висновок, що витрати на утримання запасів значно нижчі порівняно зі втратами через нестачу товарів.

Динаміку цін на поставлену продукцію, динаміку поставок продукції недостатньої якості, а також динаміку порушень постачальниками зазначених термінів поставки наведено в таблиці.

Таблиця 2.5 – Ціни постачальників цукру «АВК»

Постачальник	Матеріали	Обсяги	Ціна 2019 р.	Ціна 2020 р.
ПАТ «МРК»	Цукор	2000	14000	16000
ТОВ «Панда»	Цукор	1200	13500	14000
«Гекторія»	Цукор	2000	14000	16000

Поставка товарів неналежної якості представлена в таблиці.2.5. У цій таблиці показано, що кожен з доступних постачальників не завжди доставляв товар клієнту в належній якості. Однак такі випадки рідше відбувалися у співпраці з ТОВ «Панда».

Таблиця 2.6—Поставка товарів неналежної якості компанії «АВК»

Постачальник	2019, тони	2020, тони
ПАТ «МРК»	52	53
ТОВ «Панда»	45	40
«Гекторія»	35	60

Проведений аналіз показує, що більшість вагових внесків (80,91%) найбільше сприяють формуванню загальної пропозиції групи А, в яку входять «Панда», «МРК» і «Гектарія». Всі інші можливі постачальники, що належать до групи С, становили 9,09% від загального обсягу продажів.

3 ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КУПІВЕЛЬНОЮ ЛОГІСТИКОЮ КОПАНІЇ «АВК»

3.1 Шляхи вдосконалення управління закупівельною логістикою компанії

Забезпечення матеріалами, сировиною та експлуатаційними ресурсами, що становлять основу матеріально-технічного забезпечення закупівель, виконує функції кругообігу виробничих ресурсів як одного з видів господарської діяльності у сфері торгівлі, має вирішальний вплив на їх ефективність. Завдання матеріально-технічного забезпечення у виробництві досліджуваних підприємств полягає, зокрема, у використанні попиту на сировину, прилади тощо. Товари, ресурси тощо для економії витрат. Через їх впровадження відділ закупівель повинен спочатку вивчити попит і пропозицію на всі використовувані підприємством матеріальні ресурси, оцінити свою цінову політику не тільки для досліджуваного підприємства, але й для всього ринку, оптимізувати прийнятну форму для власних продажів. , витрати, пов'язані зі складом, такі як складування та транспорт.

Однією з головних проблем управління не лише закупівлями матеріальних ресурсів, а й усім логістичним комплексом є вибір постачальників, що впливає на конкурентоспроможність продукції та ефективність ланцюга створення вартості. Робота з надійним партнером впливає практично на кожен процес, від доставки товару на склад клієнта до визначення ціни на кінцевий продукт. Таким чином стає можливим мінімізувати витрати підприємства на формування та утримання запасів та оптимізувати їх розмір; зменшити кінцеву вартість товарів, зменшити їх вартість; Збільшення прибутку всієї компанії.

Починається процес покупки з визначення конкретної потреби в матеріалах, сировині або обладнанні. Найважливішими критеріями дослідження ринку закупівель є:

- 1) вартість будь-якого продукту чи послуги щодо прибутку (існуючої чи запланованої);
- 2) рентабельність продукції;
- 3) характеристики ціни/вартості, частота зміни ціни, наявність сезонних коливань цін, перевищення витрат на сировину над ціною продукту);
- 4) якість інформації, точність інформації, наявність інформаційних затримок, недостатньо висока вартість) придбаного товару, при цьому варто спробувати знайти спосіб знизити витрати. Дослідження продукту спрямоване на створення короткострокових або довгострокових прогнозів для базового продукту або покупного продукту. Такий аналіз зазвичай фокусується на товарах і придбаних товарах, які складають основну складову операційних активів.

У дослідженні постачальників основна увага приділяється джерелу постачання. Існують наступні напрямки досліджень:

- 1) Аналіз фінансового стану постачальника-вивчення фінансового стану існуючих або потенційних постачальників для оцінки фінансових ризиків та їх впливу на покупця. Такий аналіз зазвичай проводиться у фінансовому відділі компанії, але в деяких випадках він доручається відділу закупівель;
- 2) Аналіз виробничих потужностей-уточнюються його можливості і межі виробничої діяльності;
- 3) Пошук нових джерел;
- 4) Вивчіть дисципліну і якість-систематично вивчайте, як постачальники насправді поведуться по відношенню до компанії-покупцеві і як вони дотримуються умови контракту.

Після аналізу керівництво підприємства приймає рішення про нового постачальника сировини, який буде поставляти високоякісний цукор на вигідних

умовах. Існуючі постачальники гарантували, що клієнт мав ресурс за відносно високою вартістю і не завжди відповідав вимогам клієнтів (були випадки поставок неякісних товарів або навіть затримки на певний період часу, що призводило до простоїв та праці)

Таблиця 3.1—Вибір постачальника цукру для компанії «АВК»

Фактор	Оцінка ТОВ «Цукорок»	Оцінка ТОВ «Солоденька»	Оцінка ТОВ «Калорійка»	Вагова оцінка
1.Вартість придбання продукції	20	18	22	30
2.Якість продукції	7	10	70	100
3.Періодичність поставок	10	40	25	35
4.Надійність постачання	56	14	10	25
5.Умови постачання	8	6	10	18
6. Умови розподілу ризиків	7	2	21	14
7.Можливість отримання знижки	8	8	9	7

Критерій «ціна закупівлі» є одним з найважливіших, оскільки лежить в основі ціноутворення продукції компанії, виручка якої впливає, визначає чистий дохід і витрати, другий за значимістю бал – 9. Цей критерій «якість продукції», як видно з результатів які отримують найвищу оцінку, оскільки складають репутацію як постачальника, так і виробника, безпосередньо впливають на зростання або зниження прибутку компанії та її конкурентоспроможність на ринку.

Згідно з двома критеріями вибору постачальника, описаними вище, стабільність «частоти доставки» з часом, можливість швидкого переходу від замовлення до доставки є вирішальними, оскільки вони допомагають уникнути додаткових витрат за рахунок простого обладнання та робочої сили у разі дефіциту сировини. Виробництво, а також у вигляді неохочого доходу від реалізації товарів кінцевому споживачу.

Отримання знижки вигідно як для постачальника, так і для виробника, оскільки перший може продати більше товарів і таким чином отримати більше прибутку, а другий знизить витрати на закупівлю великої кількості замовлень. Чим більше відстань, тим вище вартість. Умови замовлення, а також частота поставок вимагають тимчасової стабільності та швидкої реакції на всі події.

Критерій «Умови оплати» надає алгоритм процесу передачі коштів за отриманими послугами.

Використання цього методу для аналізу постачальників ґрунтується на припущенні, що не всі постачальники мають однаковий ефект ефективності, тому доцільно більш інтенсивно працювати з постачальниками з високою плінністю.

3.2 Прогноз ефективності запропонованих заходів для компанії

Всі перераховані вище перспективні напрямки вдосконалення виробництва матеріальних ресурсів потребують обґрунтування, тому інвестиції і тому мають свої ризики, хоча на даний момент не без ризику створити конкуренцію на ринку.

Забезпечення запасами є основою закупівельної логістики. Як один із видів економічної діяльності у сфері торгівлі вона має на меті виконання функції обороту засобів виробництва, способу впливу на ефективність останнього. Завданнями закупівельної логістики, особливо на промислових підприємствах, є визначення потреби в матеріалах, сировині, експлуатаційних ресурсах тощо, пошук варіантів покриття, організація управління складськими та товарними

запасами, контроль за правильним використанням товарів, ресурси тощо допомагають заощадити витрати.

Щоб успішно реалізувати плани на майбутнє і прогнози закупівель, необхідно усунути всі існуючі недоліки управління, які перешкоджають виробничому процесу, а також встановити і встановити зв'язки між областями управління.

Такими недоліками в компанії були неефективна співпраця з постачальниками та неефективна модель управління запасами.

Ми запропонували низку заходів, які допоможуть створити виробничо-заготівельну функцію. Такими заходами були: заміна трьох постачальників на одного (що призвело до збільшення чистого прибутку на 2,111 тис.грн) і зміна моделі управління запасами з фіксованим інтервалом між замовленнями в системі з елементами "мінімум - максимум» і "легко". "Модель у часі" (результат - чистий прибуток у розмірі 1 450 000 грн.).

Як бачимо, запропоновані заходи щодо покращення діяльності відділу закупівель позитивно впливають на діяльність всього підприємства.

ВИСНОВКИ

Основне завдання логістики закупівель-організувати закупівлю і доставку сировини, комплектуючих і т.д. від постачальника до клієнта з мінімальними витратами грошей і часу, розумною якістю за розумною ціною в асортименті. Проблема вибору постачальника також відіграє важливу роль в організації логістичної галузі, оскільки робота з надійним і чесним партнером не тільки істотно впливає на організацію закупівель, але і допомагає уникнути додаткових витрат і знизити витрати на закупівлі. Товари власного виробництва. сприяють зміцненню конкурентних позицій на ринку. Грамотний підхід економить час, гроші та персонал.

Арсенал логістики доставки включає кілька методів, які допомагають йому розробити корпоративну стратегію, досягти відповідних цілей і максимально ефективно діяти на ринку. Тема управління запасами підприємства безпосередньо пов'язана з проблемою управління логістикою в сфері закупівель, оскільки вирішення першої допомагає знайти найбільш ефективну систему управління логістикою для окремо взятої компанії.

Логістика сировини є одним з ефективних факторів, що впливають на кінцевий прибуток підприємств, особливо на виробництво, оскільки вона може успішно комбінувати і оптимізувати три основні потоки – матеріальні, фінансові та інформаційні потоки та їх адміністративні витрати.

Тому необхідно знайти фактори, які позитивно впливають на результати пологів, і мати можливість ефективно контролювати їх. Кондитерська промисловість вважається однією з найрозвиненіших галузей харчової промисловості не тільки в Україні, а й далеко за її межами. Основними гравцями на вітчизняному кондитерському ринку є кондитерська корпорація «Рошен» (лідер ринку), ПАТ «АВК», «Конті», «Бісквітно-шоколадна корпорація», «Житомирська кондитерська фабрика», «Житомирська кондитерська фабрика», «Нестле», «Нестле Монделіс Україна». Логістична система Roshen має дуже

диверсифіковану, але інтегровану структуру, яка ефективно керує наскрізними потоками компанії.

Співпраця з ними здійснюється на довгострокових і певних умовах в певному інтервалі доставки, що вказує на те, що досліджувана компанія використовує систему з фіксованим часовим інтервалом між замовленнями. Перевагою цієї моделі є відсутність контролю за запасами і можливість регулювати обсяг замовлень.

Але це головний недолік-надмірне накопичення запасів, що призводить до значних витрат або, навпаки, до дефіциту. Успішне виконання майбутніх планів закупівель і прогнозів можливе за рахунок усунення існуючих недоліків в управлінні підприємством, які перешкоджають виробничому процесу, поставкам і взаємодії між підрозділами Управління. Такими недоліками на підприємстві були неефективна робота з постачальниками, недостатньо кваліфікований персонал і неефективна модель управління запасами.

Ми запропонували ряд заходів, які допоможуть налагодити виробничо-заготівельні функції. Такими заходами були: заміна трьох постачальників на одного (призвело до збільшення чистого прибутку на 2,111 тис. грн.) та зміна моделі управління запасами з фіксованим інтервалом між замовленнями для системи з елементами «мінімум – максимум» та «тільки в «модельний час» (заробіток – чистий прибуток 1 450 000 грн.).

Як ми бачимо, запропоновані заходи щодо поліпшення відділу закупівель позитивно впливають на всю діяльність компанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Крисак Ж. М. Планування та організація закупівельної логістики як запорука оптимізації витрат виробничого підприємства / Ж. М. Крисак, І. С. Луценко // Сучасні підходи до управління підприємством: зб. наук. праць, 2017 р.
2. Бажин І. І. Закупівельна логістика / І.І. Бажин. – К., 2014. – 256 с.
3. Гаджинский А. М. Сучасний склад. Організація, технології, управління економіки й логістика / А.М. Гаджинський – К.: Проспект, 2015.
4. Ларина Р. Р. Логистика в управлении организационно-экономическими системами: монография / Р.Р. Ларина, В.Л. Пилюшенко, В.Н. Амитан. – Донецк: ВИК, 2010. – 239 с.
5. Гуторов О. І. Логістика: навч. посібник /О.І. Гуторов, О.І. Лебединська, Н.В. Прозорова / Харк. нац. аграр. ун-т. – Харків: Міськдрук. 2011. – 322 с.
6. Балабанова, Л. В. Логістика закупок: Підручник / Л. В. Балабанова, А. М. Германчук. – В., 2014. – 120 с.
7. Дзєбко І. Економисту о логистике: сущность, основные понятия, концепция / Ирина Дзєбко. – Х. : Консульт, 2006. – 152 с.
8. Ніколайчук, В. Є. Закупівельна логістика / В. Є. Ніколайчук. – Л., 2013. – 260 с.
9. Крикавський, Є. В. Логістика постачання / Є. В. Крикавський. – К., 2014. – 210 с.
10. Мороз О. В. Системні фактори ефективності логістичної концепції постачання на підприємствах : монографія / О. В. Мороз, О. В. Музика ; Вінницький національний технічний ун-т. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2007. – 165 с.
11. Чепель Н. В. Моніторинг та логістика виробничих процесів галузі [Електронний ресурс]: курс лекцій для студ. спеціальності 7.05170108

- «Технології зберігання, консервування та переробки молока» денної та заочної форм навчання / уклад.: Н.В. Чепель. – К.: НУХТ, 2014. – 126 с.
- 12.Кислий В. М., Біловодська О. А., Олефіренко О. М., Соляник О. М. Логістика: Теорія та практика: Навч. посіб. – К: Центр учбової літератури, 2010. – 360 с
- 13..Біліченко В. В., Буренніков Ю. Ю., Романюк С. О. Основи логістики: Навч. посіб. / [В.В. Біліченко, Буренніков Ю.Ю., Романюк С.О.] – Вінниця : ВНТУ, 2014. 128 с.
- 14.Крикавський Є. В. Логістичне управління : підручник / Є.В.Крикавський. – Львів : Вид. Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2005. – 684 с.
- 15.Мигас І. М. Планування діяльності підприємства: конспект лекцій для студентів напряму 0501 «Економіка і підприємництво» спеціальності 6.050107 «Економіка підприємства» / І.М. Мигас. – Запоріжжя: ЗДІА, 2012. – 210 с.
- 16.Організація постачання та управління закупівлями. URL: <https://studfiles.net/preview/5375502/page:9/>
- 17.Принципи організації закупівель. URL: https://studopedia.su/5_15541_printsipi-organizatsii-zakupivel.html
- 18.Заборська Н. К. Основи логістики: навчальний посібник / Н. К. Заборська, Л. Е. Жуковська – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011.
- 19.Сергеев В. И. Корпоративная логистика. 300 ответов на вопросы профессионалов / Под общ. и научн. редакцией проф. В. И. Сергеева. — М.: ИНФРФ-М, 2005. — 976 с.
- 20.Логістика: Підручник / Під ред.. Б. О. Анікіна: 3-е вид., перероб. і доп. — М.: ИНФРФ-М, 2006. — 368 с.
- 21.Крисак Ж. М. Контролінг як основа оптимізації логістичних процесів на підприємстві / Ж. М. Крисак, І. С. Луценко // Збірник наукових праць

- молодих вчених факультету менеджменту та маркетингу КПІ ім. Ігоря Сікорського «Актуальні проблеми економіки та управління». — 2017.
22. Карпенко О. А. Модель оптимального розміру замовлення: проблеми застосування та перспективи вдосконалення / О. А. Карпенко, А. В. Петунін // 108 Управління проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія. — 2010. — Вип. 7. — С. 276-281. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Upsal_2010_7_70.
23. Дослідження сучасного стану та динаміки вітчизняного кондитерського ринку. URL: <http://www.global-national.in.ua/archive/8-2015/132.pdf>
24. Економіка енергетики : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, І. М. Сотник. — Суми: Університетська книга, 2015. — 378 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/45315>
25. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. - Суми : Університетська книга, 2012. - 864 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80106>
26. Дяченко А. В., Карінцева О. І., Тарасенко С. В., Харченко М. О., Мазін Ю. О., Кисильова К. С. Формування інноваційного інструментарію економічної політики в умовах розвитку світової економічної кризи 2019- 2020 рр. в Україні. Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 21-40. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85737>
27. Карінцева, О. І., Харченко, М. О., Мазін, Ю. О., Фалько, К. С. Практичні засади підвищення ефективності логістичної діяльності сучасного підприємства. Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2021. № 3. С. 127–136. DOI: 10.21272/1817-9215.2021.3-14 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/86223>
28. Карінцева О.І., Дегтярьова І. Б., Харченко М.О., Долгошеєва О. І., Кіріл'єва А. В. Залучення іноземних інвестицій як інструмент забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку країни. Вісник СумДУ. Серія

- «Економіка», № 3' 2020. С. 199-211. DOI: 10.21272/1817-9215.2020.3-22
https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/3_2020/22.pdf
29. Карінцева, О. І., Харченко, М. О., Пономарьова, Г. С. Підвищення ефективності бізнес-процесів на виробничому підприємстві // Механізм регулювання економіки. 2020. № 4. С. 58-69.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83754>
30. Мельник Л. Г., Карінцева О. І. (2021) Економіка і бізнес : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83721>
31. Мельник Л. Г., Карінцева О. І., Кубатко О. В., Сотник І. М., Завдов'єва Ю. М. Цифровізація економічних систем та людський капітал: підприємство, регіон, народне господарство // Механізм регулювання економіки. 2020. № 2. С. 9-28. DOI: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/82236>
32. Мельник, Л., Ковальов, Б. (2020). Проривні технології в економіці і бізнесі (Досвід ЄС та практика України у світлі III, IV, і V промислових революцій. Сумський державний університет, с. 180.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/79621>
33. Сотник І. (2018) Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / І. Сотник, Л. Таранюк. – Суми: Університетська книга, 2018. – 572 с.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80114>
34. Экономика развития: учебное пособие / под ред. д.-ра экон. наук, проф. Л. Г. Мельника, канд. экон. наук А. Вик. Кубатко. Сумы : «Университетская книга», 2017. 352 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80184>
35. Karintseva O., Kharchenko M., Boon E.K., ...Melnyk V., Kobzar O. (2021). Environmental determinants of energy-efficient transformation of national economies for sustainable development.. J. International Journal of Global Energy Issues, 2021, 43(2-3), P. 262–274
<https://doi.org/10.1504/IJGEI.2021.115148>

36. Karintseva O. I., Yevdokymov A. V., Yevdokymova A. V., Kharchenko M. O., Dron V. V. Designing the Information Educational Environment of the Studying Course for the Educational Process Management Using Cloud Services. *Механізм регулювання економіки*. 2020. № 3. С. 87-97. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2020.89.07>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81759>
37. Kubatko, O. V., Chortok, Y. V., Honcharenko, O. S., Nechyporenko, R. M., & Moskalenko, I. M. (2019). Studying Features of Vehicle Type Selection by Trade and Logistics Enterprise. *Mechanism of economic regulation*. – 2019. – №3. – С. 73–82. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/76448>
38. Melnyk L., Sommer H., Kubatko O., Rabe M., Fedyna S. (2020). The economic and social drivers of renewable energy development in OECD countries. *Problems and Perspectives in Management*, 18(4), 37-48. doi:10.21511/ppm.18(4).2020.04
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/82719>
39. Melnyk L. H., Derykolenko O. M., Mazin Yu. O., Matsenko O. I., Piven V. S. Modern Trends in the Development of Renewable Energy: the Experience of the EU and Leading Countries of the World // *Механізм регулювання економіки*. 2020. № 3. С. 117-133. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81810>
40. Melnyk, L., Dehtyarova, I., Kubatko, O., Karintseva, O., & Derykolenko, A. (2019). Disruptive technologies for the transition of digital economies towards sustainability. *Economic Annals-XXI*, 179(9-10), 22-30. doi: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85476>
41. Melnyk, L., Matsenko, O., Dehtyarova, I. & Derykolenko, O. (2019). The formation of the digital society: social and humanitarian aspects. *Digital economy and digital society*. T. Nestorenko & M. Wierzbik-Strońska (Ed.). Katowice: Katowice School of Technology. [in Ukrainian]. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/74570>

42. Melnyk L.G., Kubatko O. (2017) The impact of green-innovations on environmental quality and energy resource consumption. International economic relations and sustainable development : monograph / edited by Dr. of Economics, Prof. O. Prokopenko, Ph.D in Economics T. Kurbatova. – Ruda Śląska : Drukarnia i Studio Graficzne Omnidium 272 p. ISBN 978-83-61429-11-1
43. The effects of the management of natural energy resources in the European Union / V. Voronenko, B. Kovalov, D. Horobchenko, P. Hrycenko // Journal of Environmental Management and Tourism. – Craiova: ASERS Publishing, 2017. – Vol. 8, Issue Number 7(23), P. 1410-1419. Available at: <https://journals.aserspublishing.eu/jemt/article/view/1777>
44. Veklych O., Karintseva O., Yevdokymov A., Guillamon-Saorin E. (2020). Compensation mechanism for damage from ecosystem services deterioration: Constitutive characteristic. J. International Journal of Global Environmental Issues, 19(1-3), P. 129–142
<https://doi.org/10.1504/IJGENVI.2020.114869>